

Velkommen til basiskurs i økonomisk rådgjeving

Inger-Helene Søgner – Fylkesmannen i Vestland
Sunniva T. V. Skogen – Fylkesmannen i Vestland

30.09.2020

1

Etter kurset skal du ha:

- kunnskap om **bakgrunn** for økonomiske problem
- kunnskap om korleis du **fangar opp** brukarar med økonomiske bekymringar eller problem
- kunnskap om korleis du kan **førebyggje** økonomiske problem
- **auka medvit** om kva økonomiske problem kan føra med seg
- kunnskap om **tenesta økonomisk rådgjeving** og kor du kan finne tenesta
- kjennskap til ulike tiltak – mellom anna **utleggstrekk**

© Fylkesmannen 2

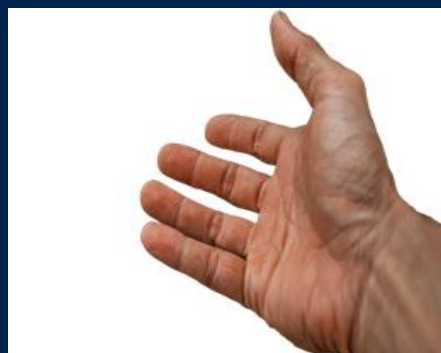
2

Praktisk

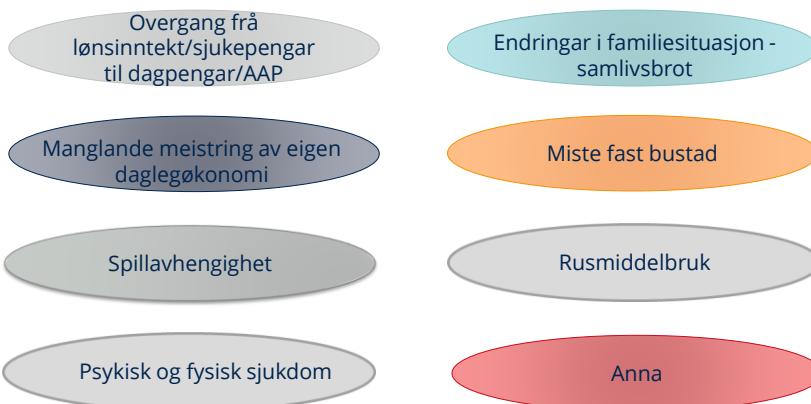
- Videosnutt
 - Forelesning
 - Spørsmål/dialog
 - Pause: 10-15 minutt
-
- Slå av kamera og mikrofon under kurset.
 - Meld deg i chatten med navn/send e-post om du ønsker ordet.
 - Evaluering

Sosialfaglege perspektiv på økonomisk rådgjeving

Risikofaktorar for å få økonomiske problem

- Arbeids- og velferdsdirektoratet: Brukere med økonomiske problemer. Fordypningsmodul.

Konsekvensar av økonomiske problem

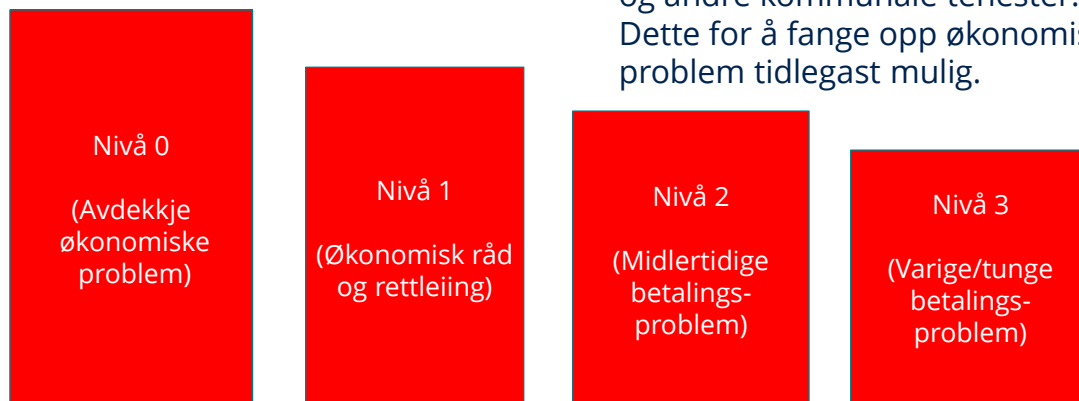
Foto:

- Viktig å forstå korleis ein brukar opplever det å ha økonomiske problem
- Konsekvensar av betalingsproblem:
 - Vanskar med å delta i den økonomiske marknaden
 - Helseproblem og tidleg død
 - Sosiale konsekvensar
 - Å vere arbeidsledig

Å fange opp økonomiske problem tidleg

- Førebyggje sosiale og helsemessige problem
- Vi treng auka fokus og kompetanse i hele Nav-kontoret, og andre kommunale tenester. Dette for å fange opp økonomiske problem tidlegast mulig.

© Fylkesmannen 7

7

Møte med brukar

- Økonomi er ein del av heile livssituasjonen
- Privatøkonomi kan vere eit vanskeleg tema
 - Skuld, skam og tabu
- Reflekter over viktige ferdigheiter for rettleiar
 - Ei ikkje-dømmende haldning
 - Byggje relasjon, tillit og samarbeid

<https://pixabay.com/no/photos/>

© Fylkesmannen 8

8

Våg å spør om økonomiske bekymringar

- **Start med opne spørsmål, t.d:**
 - Generalisering - ufarleggjering
 - Kva er viktig for deg i din situasjon no?
 - Korleis vil overgangen til dagpengar verke inn på din og familien sin situasjon?
 - Kva uroar deg med økonomien?
- **Hald fram med lukka spørsmål, om du identifiserer bekymringar, t.d:**
 - Er du a jour med husleige, straum, lån, tvangstrekk etc.?
 - Er situasjonen alvorleg?
 - Kva grep har du tatt for å førebu deg eller kome a jour?
 - **Om barn/sambuar/ektefelle, bør du stille spørsmål om deira situasjon**

© Fylkesmannen 9

9

Oppfølging vidare

Foto: <https://pixabay.com/no/photos/>

- Oppsummer det dykk har blitt enige om i samtalen og kva som skal skje framover
- Bruk ei sjekklister for å sjå om alt er tatt hand om
- Tilbod om tilvising eller informasjon om Nav, rettleiar eller gjeldsrådgjevar
- Informer om hva Nav-kontoret kan hjelpe til med når det gjeld økonomisk rådgjeving/gjeldsrådgjeving

© Fylkesmannen 10

10

Barneperspektivet

- Barns beste – eit grunnleggjande omsyn i alle vurderingar
- Merksemd på barns behov der føresette har økonomiske problem
 - T.d: bustad, skule, utstyr, fritid og ferie
 - Meldeplikt til barnevernet

© Barnevernet 11

11

Om økonomisk rådgjeving – retten til og innhaldet i tenesta

30.09.2020

12

Den alminnelege rettleiingsplikta

- Alle offentlege etater har plikt innan eige saksområde
- Forvaltningslova § 11
- Formål: innbyggjar skal ta hand om eigne interesser
- Sosiale tenester: svært grunnleggjande karakter
 - Rettleiingsplikta: skjerpa for Nav-kontoret

Retten til hjelp

5 lovpålagde tenester:

- Økonomisk stønad: §§ 18 og 19
- Mellombels bustad: §27
- Individuell plan: § 28
- Kvalifiseringsprogrammet: §§ 29 – 40
- Opplysning, råd og rettleiing: §17

§ 1. Lovens formål

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Opplysning, råd og rettleiing

Foto: Hallvard Øren

- Video laga av Helsetilsynet:
<https://www.youtube.com/watch?v=qlFEoaagfQs&t=0s&index=4&list=PLIKxAvUvytjnoAcjF03oo6Ma4PmrEiHes>

© Fylkesmannen 15

15

Teneste etter sosialtenestelova § 17?

- Strengare krav til retten til tenesta:
 - Meir planmessig preg
 - Meir individuelt preg
 - Meir omfattande preg
 - Motivasjons- og endringsarbeid

© Fylkesmannen 16

16

Retten til tenesta

- For alle
- Nav-kontoret skal gje tenesta
 - Ikkje krav om å motta andre tenester
- Korleis få hjelp?
 - Søkje?
 - Få tilbod?
- Tredelt formål:
 - Forebygge økonomiske problem
 - Løse akutte økonomiske problem
 - Vere med på å finne heilheitlege og varige løysingar

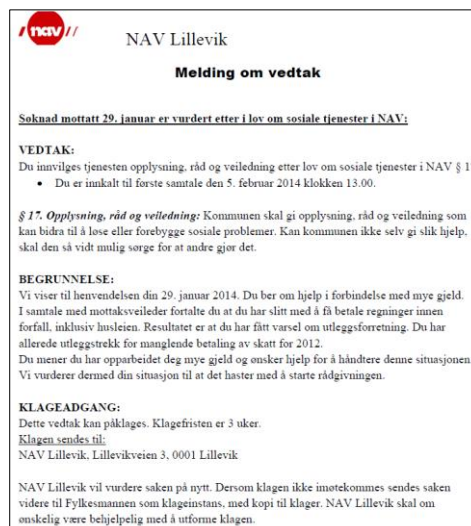

© Fylkesmannen 17

17

Vedtaket

- Eige – eller del av eit vedtak
- Rett til tenesta – ikkje innhaldet
- Tidspunkt for oppstart
- Heimel: sotjl. § 17
- Grunngeving
- Avgjersle: innvilge eller avslå
- Klageadgang

© Fylkesmannen 18

18

Stanse eller avslutte

- Stanse tenesta
 - Enkeltvedtak
- Avslutning fordi saka er «løyst»
 - Skriv til brukar
 - Ikkje enkeltvedtak

Innhaldet i tenesta

- Vurdere brukar sitt individuelle behov
- Kartleggje brukar: evne og vilje
- Tilby ulike tiltak
- Sjå heilskapen i brukaren sitt liv

Korleis hjelpe på best mogeleg måte?

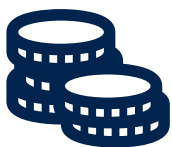

30.09.2020

21

Personleg økonomi

Inntekter

Alle pengane du får i ei avgrensa periode

Utgifter

Alle pengane du bruker i ei avgrensa periode

Formue

Verdien av alle formuesgoder og rettigheter du har

Gjeld

Alle forplikingane du har om å betale pengar til andre

© Fylkesmannen 22

22

Pengekravet

- Følgjer av avtale
- Følgjer av lov

- Forfall
- Renter og andre kostnader
- Betalingsmerknad

- Betaling
- Sletting
- Forelding

Nokre viktige aktørar

Rådsøkjar

Kreditor

- Inkassoselskap
- Kredittopplysningsføretak

NAV

- Rettleiar
- Økonomisk rådgjevar/gjeldsrådgjevar
- NAV Økonomi og gjeldsrådgivning

Namsstyresmaktene

- Namsmannen
- Særnamsmenn
- Tingretten

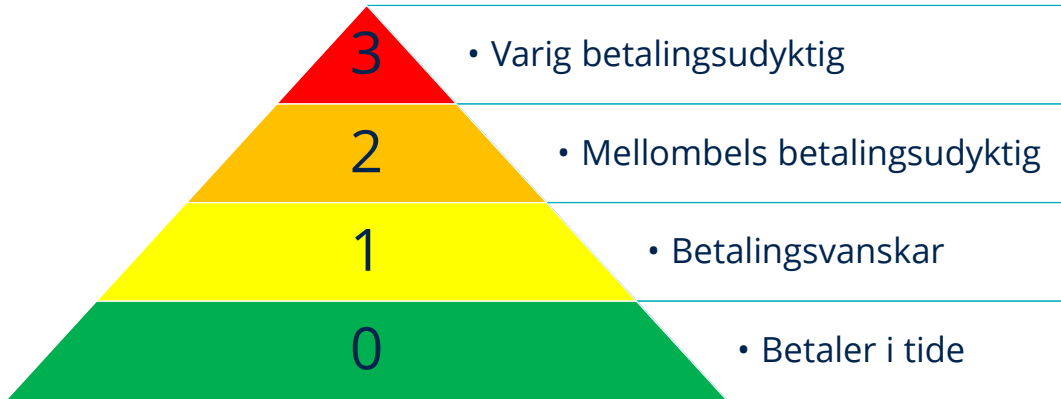
Forlikrådet

Andre aktørar

- Helse og omsorg
- Barnevern
- Flyktningetenesta
- Frivillige organisasjonar

Nivå på økonomiske utfordringar

© Fylkesmannen 25

25

Tiltak og moglegheiter

30.09.2020

26

Korleis få oversikt?

Inntekter	Utgifter	Formue	Gjeld
 <ul style="list-style-type: none"> • Lønsslipp • Utbetalingsoversikt • Kontoutskrift 	 <ul style="list-style-type: none"> • Budsjett og rekneskap • Nett- og mobilbank • Kontoutskrift • Forbruksliste 	 <ul style="list-style-type: none"> • Skattemelding • Registre 	 <ul style="list-style-type: none"> • Brev • Inkassoselskap • Lånekassen • Gjeldsregister • Namsmannen

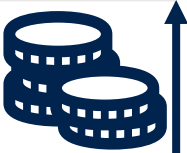

© Fylkesmannen 27

27

Korleis løyse utfordringane?

Inntekter	Utgifter	Formue	Gjeld
 <p>Auke inntekter?</p>	 <p>Redusere utgifter?</p>	 <p>Bruke formue?</p>	 <p>Handtere gjeld?</p>

© Fylkesmannen 28

28

Auke inntekter?

Redusere utgifter?

Bruke formue?

Handtere gjeld?

Eksempel

Løn

- Auke stillingsdel
- Ta ekstravakter
- Jobbe overtid
- Skaffe deltidsjobb
- Få arbeidsretta oppfølging frå NAV

Økonomiske rettar

- Trygdeytning
- Bustønad
- Sosialhjelp

© Fylkesmannen 29

29

Auke inntekter?

Redusere utgifter?

Bruke formue?

Handtere gjeld?

Eksempel

Redusere utgiftspostar

- Justere skattetrekk
- Reforhandle avtaler
- Bytte leverandør

Kutte utgiftspostar

- Seie opp abonnement og medlemskap
- Avlyse ferie
- Flytte til billigare bustad

© Fylkesmannen 30

30

Auke inntekter?

Redusere utgifter?

Bruke formue?

Handtere gjeld?

Eksempel

Bruke opp

- Bruke sparepengar
- Selgje eigendelar

Bruke betre

- Spare smartare
- Leige ut rom i bustad
- Leige ut fritidsbustad
- Leige ut bil

© Fylkesmannen 31

31

Auke inntekter?

Redusere utgifter?

Bruke formue?

Handtere gjeld?

Eksempel

Hindre ny gjeld

- Frivillig kredittvurderingssperre

Betale gjeld

- Betale etter evne

Endre gjeld

- Undersøkje trekk i løn
- Kontakte kreditor
- Refinansiere

Slette gjeld

- Undersøke om gjelda må betalast
- Gjeldsordning

© Fylkesmannen 32

32

Auke inntekter?

Redusere utgifter?

Bruke formue?

Handtere gjeld?

Eksempel: Rekne ut utleggstrekk

	Faktiske beløp	Utleggstrekk
Bruttoinntekt	30 000	30 000
- Forskottskatt	10 000	10 000
= Utbetalt inntekt	20 000	20 000
- Livsopphald	10 000	8 989
- Buutgifter	12 000	8 000
- Andre utgifter	9 000	350
= Sum som kan trekkjast	- 11 000	2 661

© Fylkesmannen 33

33

Auke inntekter?

Redusere utgifter?

Bruke formue?

Handtere gjeld?

Gjeldsordning

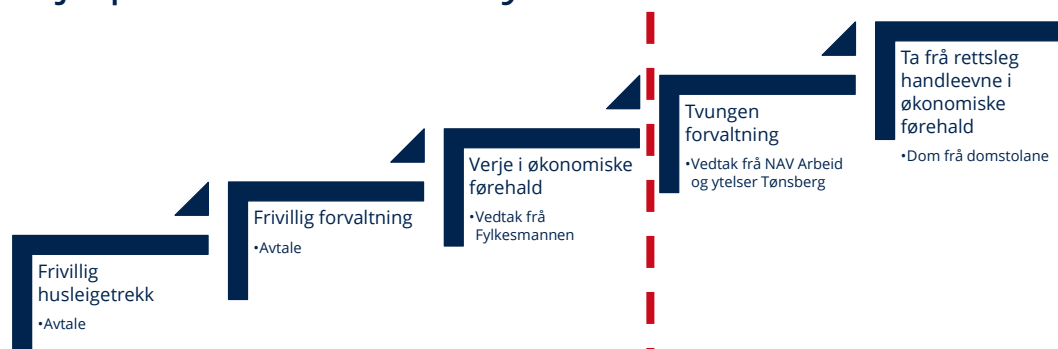

© Fylkesmannen 34

34

Hjelp frå andre til å styre økonomien

© Fylkesmannen 35

35

Avklaringar og avslutning

© Fylkesmannen 36

36

Spørsmål? Ta kontakt med oss!

- Inger-Helene Søggen
55 57 22 47 // fmhoihs@fylkesmannen.no
- Sunniva T. V. Skogen
55 57 21 56 // sutsk@fylkesmannen.no
- Elisabeth Lund-Iversen
57 64 31 70 // fmsfeli@fylkesmannen.no

Fylkesmannen i Vestland

Facebook: FMVestland
Twitter: FMVestland
Nettside: fylkesmannen.no/vl